

Otkrivene mikve u Beltincima

Kuća obitelji Deutsch, nekadašnje mikve – nekad i danas

Među najvažnijim otkrićima vezanima uz židovsku baštinu u Sloveniji posljednjih desetljeća svakako se ističe nedavno otkriće mikvi u Beltincima, u nekadašnjoj kući obitelji Deutsch. Riječ je o židovskom obrednom kupalištu koje je služilo nekadašnjoj ortodoksnoj židovskoj zajednici ovoga prekmurskog mjesta.

Prema trenutačno dostupnim saznanjima, riječ je o prvom dokumentiranom otkriću tako dobro očuvanih mikvi povezanih s manjom ruralnom židovskom zajednicom na području nekadašnje Jugoslavije. Svjesni smo, međutim, da su istraživanja židovske baštine u mnogim sredinama još uvijek u tijeku te da možda postoje slična otkrića ili nalazi s kojima nismo upoznati. Budemo li upozoreni na usporedive primjere, bit ćemo na tome iskreno zahvalni te ćemo rado dopuniti svoja saznanja. Upravo razmjena informacija i suradnja među istraživačima, lokalnim zajednicama i

ustanovama ključni su za bolje razumijevanje zajedničke židovske baštine ovoga prostora.

Otkriće mikvi iznimno je važno jer potvrđuje da je beltinska zajednica posjedovala sve ključne ustanove potrebne za potpuno organiziran židovski vjerski život. Mikve nisu bile samo mjesto obrednog pročišćenja, nego i jedan od temeljnih elemenata svakodnevnog života tradicionalne židovske zajednice.

Židovska prisutnost u Beltincima dokumentirana je još u prvoj polovici 19. stoljeća. Tijekom druge polovice stoljeća zajednica se ubrzano razvijala te je postala jedna od najvažnijih ortodoksnih židovskih zajednica u Prekmurju. U mjestu su djelovali trgovci, obrtnici, vlasnici gostionica i poduzetnici, a zajednica je održavala vlastite vjerske i obrazovne ustanove.

Sinagoga u Beltincima postojala je već prije 1860. godine. Nalazila

se na području današnje Mladinske ulice, nedaleko od Panonske ulice i potoka Črnec. Bila je skromna, ali za lokalnu zajednicu od neprocjenjive važnosti. U njoj su se održavale molitve, blagdanska okupljanja, pouka djece i važni događaji iz života židovskih obitelji.

Po arhitekturi je pripadala tipu manjih panonskih sinagoga. Bila je pravokutnog tlocrta sa četverostrešnim krovom. U unutrašnjosti su se nalazile drvene klupe okrenute prema istočnom zidu na kojem se nalazio aron ha-kodeš, sveti ormar za svitke Tore. Na zapadnoj strani nalazilo se stubište koje je vodilo na žensku galeriju. Iako jednostavna, sinagoga je predstavljala duhovno središte zajednice i simbol njezine prisutnosti u mjestu.

Krajem 19. stoljeća beltinska je zajednica brojala nekoliko desetaka obitelji te je bila povezana s drugim židovskim zajednicama u Prekmurju i susjednoj Mađarskoj. Posljednji rabin koji je djelovao u Beltincima